

THỰC HIỆN “CHUẨN ĐẦU RA” TRONG CHƯƠNG TRÌNH GIÁO DỤC PHỔ THÔNG 2018 CẤP TIỂU HỌC

Thái Văn Tài,
Hoàng Mai Lê⁺

Vụ Giáo dục Tiểu học, Bộ Giáo dục và Đào tạo
+Tác giả liên hệ • Email: hmle@moet.gov.vn

Article history

Received: 05/7/2024

Accepted: 14/8/2024

Published: 20/9/2024

Keywords

General education
curriculum, expected
outcome standards, primary
school level, mathematics

ABSTRACT

The 2018 General Education Curriculum (GEC) has been applied to primary schools from the 2020-2021 school year. In order to effectively implement the GEC, the organization of teaching and learning, especially the assessment of students in teaching subjects and educational activities, needs to be based on “expected outcome standards”. The article presents some issues on the implementation of “expected outcome standards” in the 2018 GEC at the primary education level: (1) The context of implementing “expected outcome standards” in the 2018 GEC at the primary level; (2) Determining the “expected outcome standards” of the 2018 General Education Program at the primary level in teaching subjects and educational activities in each grade with the subject objectives to create the significant opportunities to form and develop one or more competencies for students; (3) Organizing Math teaching and learning and educational activities to implement the “expected outcome standards” of the 2018 GEC at the primary level to develop students’ capacity and qualities. The research results are the basis and reference for managers and teachers, contributing to improving the quality of primary education and meeting the requirements of fundamental and comprehensive educational innovation.

1. Mở đầu

Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 04/11/2013 của Ban Chấp hành Trung ương (2013) về đổi mới căn bản, toàn diện GD-ĐT (Nghị quyết 29) có nêu mục tiêu đối với giáo dục phổ thông (GDPT) là “*tập trung phát triển trí tuệ, thể chất, hình thành phẩm chất, năng lực công dân*”; “*cần xác định rõ và công khai mục tiêu, chuẩn đầu ra của từng bậc học, môn học*”. Luật Giáo dục số 43/2019/QH14 ngày 14/6/2019 (Luật Giáo dục 2019) đã chỉ ra: “*Chuẩn đầu ra là yêu cầu cần đạt (YCCĐ) về phẩm chất và năng lực của người học sau khi hoàn thành một chương trình giáo dục*” (Quốc hội, 2019). Để thực hiện Nghị quyết 29, Bộ GD-ĐT đã ban hành Chương trình GDPT 2018 quy định các YCCĐ về phẩm chất và năng lực của HS đối với từng cấp học (Bộ GD-ĐT, 2018). Do đó, các “YCCĐ về phẩm chất và năng lực của HS” nêu trong Chương trình GDPT 2018 được hiểu là “chuẩn đầu ra” được quy định đối với mỗi cấp học. Như vậy, “chuẩn đầu ra” Chương trình GDPT 2018 cấp tiểu học (TH) là các YCCĐ của các phẩm chất chủ yếu và các năng lực cốt lõi đối với cấp TH.

Chương trình GDPT 2018 đã được triển khai đối với cấp TH từ năm học 2020-2021 đối với lớp 1, năm học 2021-2022 đối với lớp 2, ... năm học 2024-2025 đối với lớp 5. Để thực hiện Chương trình GDPT 2018 cấp TH đạt hiệu quả, việc tổ chức dạy học, đặc biệt là đánh giá HS trong dạy học các môn học, hoạt động giáo dục cần dựa vào “chuẩn đầu ra” Chương trình GDPT 2018 cấp TH. Qua quá trình thực hiện quản lí, hướng dẫn, hỗ trợ các địa phương thực hiện Chương trình GDPT 2018, các tác giả nhận thấy đội ngũ GV TH còn gặp khó khăn trong khi tổ chức dạy học các môn học, hoạt động giáo dục trong Chương trình GDPT 2018 đó là thiết kế, tổ chức hoạt động học cho HS, tổ chức hoạt động đánh giá nhằm hình thành, phát triển phẩm chất, năng lực HS vì chương trình từng môn học, hoạt động giáo dục đã có YCCĐ với từng chủ đề nội dung theo từng lớp, còn với các phẩm chất chủ yếu và năng lực cốt lõi thì có các YCCĐ với từng cấp học. Dựa trên cơ sở nghiên cứu các văn bản quy phạm pháp luật liên quan đến giáo dục, đến “chuẩn đầu ra”, văn bản hướng dẫn chỉ đạo thực hiện Chương trình GDPT 2018, chúng tôi đề xuất giải pháp thực hiện “chuẩn đầu ra” Chương trình GDPT 2018 cấp TH. Bài báo này nêu lên vấn đề đang được các GV và CBQL giáo dục ở TH quan tâm là việc tổ chức dạy học các môn học, hoạt động giáo dục thực hiện “chuẩn đầu ra” Chương trình GDPT 2018 cấp TH.

2. Kết quả nghiên cứu

2.1. Về “chuẩn đầu ra” Chương trình giáo dục phổ thông 2018 cấp tiểu học

“Chuẩn đầu ra” Chương trình GDPT 2018 cấp TH được thực hiện qua việc tổ chức dạy học các môn học, hoạt động giáo dục trong và ngoài nhà trường, giúp HS TH hình thành, phát triển các phẩm chất chủ yếu, các năng lực cốt lõi; đạt được các YCCĐ của phẩm chất chủ yếu và các YCCĐ của từng thành tố của năng lực cốt lõi đối với cấp TH. Do vậy cần xác định rõ “chuẩn đầu ra” chương trình từng môn học, hoạt động giáo dục cấp TH, đó là các YCCĐ của phẩm chất chủ yếu, năng lực chung và các YCCĐ của một số năng lực đặc thù mà môn học, hoạt động giáo dục đó “đảm nhiệm vai trò cốt lõi”. Chẳng hạn như “chuẩn đầu ra” chương trình môn Toán cấp TH là các YCCĐ của các phẩm chất chủ yếu, năng lực chung đối với cấp TH, YCCĐ của năng lực Toán học (biểu hiện tập trung nhất của năng lực Tính toán) đối với cấp TH và một số YCCĐ của một số năng lực đặc thù khác như “Ngôn ngữ”, “Tin học” và “Thẩm mỹ”,... đối với cấp TH.

2.2. Triển khai thực hiện “chuẩn đầu ra” Chương trình giáo dục phổ thông 2018 cấp tiểu học

- *Yêu cầu để thực hiện “Chuẩn đầu ra” Chương trình GDPT 2018 cấp TH:* cần giúp HS TH hình thành, phát triển các phẩm chất chủ yếu và năng lực cốt lõi, đạt được các YCCĐ của 05 phẩm chất chủ yếu, 10 năng lực cốt lõi (trong đó có 03 năng lực chung và 07 năng lực đặc thù) qua việc tổ chức dạy học các môn học, hoạt động giáo dục trong và ngoài nhà trường.

Quá trình tổ chức dạy học môn học, hoạt động giáo dục ở TH vừa giúp HS chiếm lĩnh những tri thức vừa góp phần hình thành, phát triển phẩm chất và năng lực HS. Trong quá trình tổ chức dạy học từng môn học, hoạt động giáo dục trên lớp học đều có thể tạo cơ hội cho HS phát triển một hay một số thành tố nào đó của năng lực cốt lõi, đạt YCCĐ của các chủ đề nội dung trong chương trình mỗi môn học, hoạt động giáo dục cấp TH. Quá trình dạy học môn học, hoạt động giáo dục ở TH, mỗi bài học ở từng lớp đều thực hiện các nội dung theo một chủ đề nhất định và đạt được các YCCĐ của chương trình. Sự kết nối chặt chẽ giữa mạch nội dung và các thành tố của năng lực đặc thù góp phần hình thành và phát triển toàn diện của HS. Việc tổ chức các hoạt động trong dạy học với mỗi bài học ở từng lớp đều tạo cơ hội cho HS hình thành và phát triển được các năng lực, phẩm chất. Việc thiết kế và tổ chức hoạt động học và đánh giá để hình thành và phát triển phẩm chất, năng lực HS là nhiệm vụ quan trọng trong tổ chức dạy học môn học, hoạt động giáo dục ở TH. Do đó, vấn đề đặt ra là cần chỉ đạo và tổ chức thực hiện việc kết nối giữa nội dung chương trình môn học, hoạt động giáo dục, nội dung từng chủ đề/bài học/tiết học, YCCĐ của chủ đề/bài học/tiết học đó với một số YCCĐ hay biểu hiện của một số thành tố năng lực cốt lõi và phẩm chất chủ yếu để thiết kế và tổ chức hoạt động học, hoạt động đánh giá trong tiết học hằng ngày, xây dựng câu hỏi, bài tập theo ba mức, xây dựng phiếu học tập khi cần thiết, thiết kế ma trận và đề kiểm tra định kỳ (với một số môn học) cho phù hợp.

- *Yêu cầu đối với việc đánh giá ở từng khối lớp:* Theo Quy định về đánh giá HS TH ban hành theo Thông tư số 27/2020/TT-BGDĐT ngày 04/9/2020 thì nội dung đánh giá là: “Đánh giá quá trình học tập, sự tiến bộ và kết quả học tập của HS đáp ứng YCCĐ và biểu hiện cụ thể về các thành phần năng lực của từng môn học, hoạt động giáo dục theo Chương trình GDPT cấp TH”; Đánh giá thường xuyên về sự hình thành và phát triển phẩm chất, năng lực (căn cứ vào những biểu hiện về nhận thức, hành vi, thái độ của HS; đối chiếu với YCCĐ của từng phẩm chất chủ yếu, năng lực cốt lõi theo chương trình để nhận xét và có biện pháp giúp đỡ kịp thời); Đánh giá định kỳ về nội dung học tập các môn học, hoạt động giáo dục (Vào giữa học kỳ 1, cuối học kỳ 1, giữa học kỳ 2 và cuối năm học, GV dạy môn học căn cứ vào quá trình đánh giá thường xuyên và YCCĐ, biểu hiện cụ thể về các thành phần năng lực của từng môn học, hoạt động giáo dục để đánh giá HS đối với từng môn học, hoạt động giáo dục theo các mức: Hoàn thành tốt, Hoàn thành, Chưa hoàn thành; Đánh giá định kỳ về sự hình thành và phát triển phẩm chất, năng lực (Vào giữa học kỳ 1, cuối học kỳ 1, giữa học kỳ 2 và cuối năm học, GV chủ nhiệm phối hợp với các GV dạy cùng lớp, thông qua các nhận xét, các biểu hiện trong quá trình đánh giá thường xuyên về sự hình thành và phát triển từng phẩm chất chủ yếu, năng lực cốt lõi của mỗi HS, đánh giá theo các mức: “Tốt”, “Đạt” và “Cần cố gắng”).

Như vậy, việc đánh giá thường xuyên được thực hiện ở từng khối lớp, cần đối chiếu với YCCĐ của từng phẩm chất chủ yếu, năng lực cốt lõi và đánh giá định kỳ cần thông qua các nhận xét, các biểu hiện trong quá trình đánh giá thường xuyên về sự hình thành và phát triển từng phẩm chất chủ yếu, năng lực cốt lõi của mỗi HS mà chưa có YCCĐ của từng phẩm chất chủ yếu, năng lực cốt lõi ở từng khối lớp.

- *Yêu cầu để tổ chức dạy học môn học, hoạt động giáo dục đảm bảo “chuẩn đầu ra” Chương trình GDPT 2018:* Để tổ chức dạy học môn học, hoạt động giáo dục đảm bảo “chuẩn đầu ra”, Bộ GD-ĐT đã có các công văn hướng dẫn thực hiện nhiệm vụ giáo dục TH với từng năm học, Công văn số 2345/BGDĐT-GDTH (Bộ GD-ĐT, 2021) hướng dẫn thực hiện kế hoạch giáo dục nhà trường, trong đó có hướng dẫn xây dựng kế hoạch dạy học môn học,

hoạt động giáo dục; xây dựng kế hoạch bài dạy; tổ chức thực hiện kế hoạch bài dạy góp phần phát triển năng lực, phẩm chất cho HS. Tuy nhiên, trong quá trình dạy học ở từng khối lớp cụ thể ở cấp TH, việc GV nhận xét HS theo YCCĐ đã đặt ra với mỗi bài học/tiết học và việc nhận xét về biểu hiện theo YCCĐ của từng thành tố năng lực hay phẩm chất nào đó cũng như việc đánh giá (giữa học kỳ 1, cuối học kỳ 1, giữa học kỳ 2 và cuối năm học), “GV chủ nhiệm phối hợp với các GV dạy cùng lớp, thông qua các nhận xét, các biểu hiện trong quá trình đánh giá thường xuyên về sự hình thành và phát triển từng phẩm chất chủ yếu, năng lực cốt lõi của mỗi HS, đánh giá theo các mức Tốt, Đạt, Cần cố gắng” (Bộ GD-ĐT, 2020b) còn gặp khó khăn. Chẳng hạn, đối với GV dạy lớp 1, vì các YCCĐ của năng lực, phẩm chất nêu trong Chương trình GDPT 2018 là đối với HS hoàn thành Chương trình GDPT cấp TH tức là đối với HS hoàn thành chương trình lớp 5 (chưa được “cụ thể hóa” các YCCĐ với các năng lực, phẩm chất đối với từng khối lớp: Một, Hai, Ba, Bốn). Như vậy, để có thể giúp GV thuận lợi hơn trong việc nhận xét, đánh giá HS trong dạy học môn học, hoạt động giáo dục thực hiện “chuẩn đầu ra” Chương trình GDPT 2018 cấp TH, trước hết là cần “cụ thể hóa” YCCĐ của từng thành tố của các năng lực cốt lõi và các phẩm chất chủ yếu theo Chương trình GDPT 2018 cấp TH thành các YCCĐ phù hợp với từng khối lớp hoặc nhóm khối lớp để GV có thể dễ dàng hơn trong việc nhận xét, đánh giá kết quả giáo dục trong dạy học môn học, hoạt động giáo dục.

Vấn đề thứ hai để có thể thực hiện “chuẩn đầu ra” Chương trình GDPT 2018 cấp TH hiệu quả hơn, cần chỉ đạo, và tổ chức thực hiện việc xác định rõ với từng chủ đề nội dung môn học, hoạt động giáo dục ở từng lớp với YCCĐ có thể tạo cơ hội rõ nhất hình thành, phát triển một hay một số thành tố của các năng lực, phẩm chất cho HS; xác định rõ “tiền trình kỹ năng” (các thao tác, hành động) cho mỗi chủ đề (để có thể thiết kế “hệ thống” hoạt động dạy học phù hợp với tâm - sinh lý HS ở từng khối lớp, trong đó có cả hoạt động đánh giá: HS tự nhận xét, nhận xét sản phẩm học tập của bạn/nhóm bạn; được GV hỗ trợ, nhận xét,... để tổ chức cho HS thực hiện), qua đó HS có thể tự chiếm lĩnh tri thức đồng thời có được các biểu hiện theo YCCĐ của một hay một số thành tố của các năng lực và phẩm chất phù hợp với tâm - sinh lý lứa tuổi với HS từng khối lớp cấp TH.

Vấn đề thứ ba là cần tiếp tục chỉ đạo, tổ chức thực hiện hiệu quả hơn việc xây dựng kế hoạch nhà trường trong đó có việc xây dựng kế hoạch dạy học môn học, hoạt động giáo dục; xây dựng kế hoạch bài dạy; tổ chức thực hiện kế hoạch bài dạy theo Công văn số 2345/BGDĐT-GDTH (Bộ GD-ĐT, 2021), đặc biệt là việc tổ chức hoạt động dạy học (hoạt động học, hoạt động đánh giá) phát triển năng lực, phẩm chất HS; “*tổ chức sinh hoạt chuyên môn chất lượng và hiệu quả, đảm bảo mục tiêu giáo dục theo Chương trình GDPT cấp TH, phù hợp với địa phương, điều kiện thực tế nhà trường*” thực hiện Chương trình GDPT cấp TH theo Công văn số 1315/BGDĐT-GDTH ngày 16/4/2020 (Bộ GD-ĐT, 2020a). Thông qua hoạt động sinh hoạt chuyên môn theo nghiên cứu bài học, GV xây dựng bài học minh họa: Xác định YCCĐ, thiết kế các hoạt động dạy học (trong đó có các hoạt động học, hoạt động đánh giá); Thực hiện dạy học minh họa và dự giờ; Phân tích bài học, đặc biệt quan tâm đến hoạt động học của HS và hoạt động đánh giá (HS nhận xét, được GV nhận xét); Vận dụng kết quả sinh hoạt chuyên môn vào quá trình dạy học hằng ngày, thực hiện “chuẩn đầu ra” Chương trình GDPT 2018.

2.3. Tổ chức thực hiện “chuẩn đầu ra” Chương trình giáo dục phổ thông 2018 cấp tiểu học trong dạy học môn Toán

2.3.1. Mục tiêu của dạy học môn Toán đối với học sinh cấp tiểu học

Môn Toán cấp TH góp phần hình thành và phát triển ở HS các phẩm chất chủ yếu và năng lực chung theo các mức độ phù hợp với môn học, cấp học được quy định tại Chương trình tổng thể và giúp HS đạt các mục tiêu chủ yếu sau:

- Góp phần hình thành và phát triển năng lực toán học với các YCCĐ gồm: Thực hiện được các thao tác tư duy ở mức độ đơn giản; Nêu và trả lời được câu hỏi khi lập luận, giải quyết vấn đề đơn giản; Lựa chọn được các phép toán và công thức số học để trình bày, diễn đạt (nói hoặc viết) được các nội dung, ý tưởng, cách thức giải quyết vấn đề; sử dụng được ngôn ngữ toán học kết hợp với ngôn ngữ thông thường, động tác hình thể để biểu đạt các nội dung toán học ở những tình huống đơn giản; Sử dụng được các công cụ, phương tiện học toán đơn giản để thực hiện các nhiệm vụ học tập toán đơn giản.

- Có những kiến thức và kỹ năng toán học cơ bản ban đầu, thiết yếu về: Số và phép tính, Hình học và Đo lường, Thống kê và Xác suất.

- Góp phần giúp HS có những hiểu biết ban đầu về một số nghề nghiệp trong xã hội thông qua các môn học, hoạt động giáo dục khác như: Đạo đức, Tự nhiên và Xã hội, Hoạt động trải nghiệm,...

2.3.2. Minh họa thực hiện “chuẩn đầu ra” Chương trình giáo dục phổ thông 2018 cấp tiểu học trong dạy học môn Toán

Trước hết, cần “cụ thể hóa” các YCCĐ của các phẩm chất chủ yếu, một số năng lực cốt lõi (mà môn Toán có cơ hội giúp hình thành, phát triển phẩm chất, năng lực HS) phù hợp với một số khối lớp ở cấp TH tạo điều kiện thuận lợi cho GV có thể nhận xét, đánh giá HS. Trong bài báo này, chúng tôi mạnh dạn đề xuất minh họa sự “cụ thể hóa”

một số YCCĐ của thành tố năng lực tư duy và lập luận Toán học. Cụ thể, với thành phần năng lực “Thực hiện được các thao tác tư duy như: so sánh, phân tích, tổng hợp, đặc biệt hoá, khái quát hoá, tương tự; quy nạp, diễn dịch” của thành tố năng lực tư duy và lập luận Toán học có YCCĐ đối với cấp TH là “Thực hiện được các thao tác tư duy (ở mức độ đơn giản), đặc biệt biết quan sát, tìm kiếm sự tương đồng và khác biệt trong những tình huống quen thuộc và mô tả được kết quả của việc quan sát” (Bộ GD-ĐT, 2018), có thể được “cụ thể hóa” ở hai mức (để có thể phù hợp với các khối lớp 1, khối lớp 2, khối lớp 3 chẳng hạn): (1) Thực hiện được một số thao tác tư duy (ở mức độ đơn giản), đặc biệt biết quan sát để tìm kiếm sự tương đồng và khác biệt trong một số tình huống quen thuộc; mô tả được một số kết quả của việc quan sát; (2) Thực hiện được một số thao tác tư duy (ở mức độ đơn giản), đặc biệt biết quan sát, phát hiện ra được sự tương đồng, sự khác biệt, sự nổi bật trong một số tình huống thực tế quen thuộc với sự gợi ý, hướng dẫn của GV.

Xác định rõ với từng chủ đề nội dung môn Toán trong Chương trình GDPT 2018 cấp TH ở từng lớp với YCCĐ có thể tạo cơ hội rõ nhất hình thành, phát triển một hay một số thành tố của các năng lực, phẩm chất cho HS. Ví dụ như với môn Toán lớp 1, với nội dung “Số tự nhiên”, có hai chủ đề, với chủ đề “Đếm, đọc, viết các số trong phạm vi 100” có hai YCCĐ là “Đếm, đọc, viết được các số trong phạm vi 10, trong phạm vi 20, trong phạm vi 100” và “Nhận biết được chục và đơn vị, số tròn chục”, với chủ đề “So sánh các số trong phạm vi 100” có YCCĐ là “Nhận biết được cách so sánh, xếp thứ tự các số trong phạm vi 100 (ở các nhóm có không quá 4 số)” (Bộ GD-ĐT, 2018), có thể trình bày theo bảng sau:

Nội dung		YCCĐ	Năng lực có nhiều cơ hội phát triển
Số tự nhiên	Đếm, đọc, viết các số trong phạm vi 100	- Đếm, đọc, viết được các số trong phạm vi 10; trong phạm vi 20; trong phạm vi 100. - Nhận biết được chục và đơn vị, số tròn chục.	Tư duy và lập luận toán học; Giao tiếp toán học.
	So sánh các số trong phạm vi 100	Nhận biết được cách so sánh, xếp thứ tự các số trong phạm vi 100 (ở các nhóm có không quá 4 số).	Tư duy và lập luận toán học; Giao tiếp toán học.

GV căn cứ vào Chương trình GDPT 2018, kế hoạch giáo dục nhà trường và kế hoạch dạy học môn Toán (theo học kì, theo năm học) để xây dựng kế hoạch bài dạy môn Toán (theo bài học, theo tiết học) phát triển năng lực, phẩm chất góp phần thực hiện “chuẩn đầu ra” chương trình môn Toán, trong đó cần xác định YCCĐ của bài học, đồ dùng dạy học thiết yếu, một số hoạt động dạy học chủ yếu: Mở đầu (Khởi động, Kết nối); Hình thành kiến thức; Luyện tập, thực hành; Vận dụng, trải nghiệm (nếu có); tổ chức thực hiện kế hoạch bài dạy môn Toán theo hướng dẫn của Bộ GD-ĐT trong Công văn số 2345/BGDĐT-GDTH (Bộ GD-ĐT, 2021); tăng cường tham gia sinh hoạt chuyên môn theo nghiên cứu bài học môn Toán theo Công văn số 1315/BGDĐT-GDTH (Bộ GD-ĐT, 2020a).

Chúng tôi minh họa với một hoạt động trong bài học (xác định YCCĐ) cụ thể (thiết kế hoạt động học, hoạt động đánh giá; phân tích cơ hội phát triển năng lực tư duy và lập luận toán học):

- Năng lực tư duy và lập luận toán học đối với cấp TH thể hiện qua việc: + Thực hiện được các thao tác tư duy như: so sánh, phân tích, tổng hợp, đặc biệt hoá, khái quát hoá, tương tự; quy nạp, diễn dịch; + Chỉ ra được chứng cứ, lí lẽ và biết lập luận hợp lí trước khi kết luận; + Giải thích hoặc điều chỉnh được cách thức giải quyết vấn đề về phương diện toán học.

- Ở lớp 1, năng lực tư duy và lập luận toán học có thể được biểu hiện qua việc: + Bước đầu thực hiện được các thao tác tư duy (ở mức độ đơn giản), đặc biệt biết quan sát, tìm kiếm sự tương đồng và khác biệt trong những tình huống quen thuộc và mô tả được kết quả của việc quan sát, có thể có sự hướng dẫn của GV; + Bước đầu nêu được chứng cứ, lí lẽ và biết lập luận hợp lí trước khi kết luận với sự hướng dẫn của GV; + Bước đầu nêu và trả lời được câu hỏi khi lập luận, giải quyết vấn đề; có thể chỉ ra được chứng cứ và lập luận có cơ sở, có lí lẽ trước khi kết luận với sự hướng dẫn của GV.

Ví dụ với bài Các số 0, 1, 2, 3, 4, 5 (Hà Huy Khoái và cộng sự, 2020, tr 8), cần xác định YCCĐ là: HS đếm, đọc, viết, sắp xếp được thứ tự các số từ 0 đến 5; có cơ hội thực hiện một số thao tác tư duy ở mức độ đơn giản. Ở phần Khám phá, hình thành cho HS biểu tượng về các số lần lượt là 1, 2, 3, 4, 5, 0, GV có thể tổ chức cho HS một số hoạt động sau:

- + HS quan sát bể cá đầu tiên, trả lời câu hỏi: Trong bể có mấy con cá? Được GV nhận xét.
- + HS quan sát tranh, nghe GV: Trong bể có một con cá; có một khối vuông.
- + HS quan sát GV viết số 1 lên bảng; nghe GV hướng dẫn đọc “một”; HS đọc “một”.

- + HS quan sát bể cá thứ hai, nghe GV nêu câu hỏi: Trong bể có mấy con cá? Được GV nhận xét.
- + HS quan sát GV chỉ vào con cá thứ nhất, nghe GV đếm “một”, quan sát GV chỉ vào con cá thứ hai, nghe GV đếm “hai” và giới thiệu: Trong bể có hai con cá.
- + HS quan sát tranh, chỉ vào tranh đếm “một”, “hai” (con cá), “một”, “hai” khối vuông.
- + HS quan sát tranh, nghe GV: Trong bể có hai con cá; có hai khối vuông; quan sát GV viết số 2 lên bảng; nghe GV hướng dẫn đọc “hai”; HS đọc “hai”.
- + HS quan sát, nghe GV đếm, giới thiệu và viết số 3, 4, 5 với các bức tranh tiếp theo.
- + HS quan sát bức tranh cuối trang, trả lời câu hỏi: Trong bể có con cá nào không? Có khối vuông nào không? Nghe GV giới thiệu: Trong bể không có con cá nào; Không có khối vuông nào.
- + HS quan sát GV viết số 0, nghe GV hướng dẫn đọc “không”; HS đọc “không”.
- + HS đếm (cả lớp, tổ, nhóm, cá nhân) lần lượt các số: 1, 2, 3, 4, 5, 0; Được GV nhận xét.
- + HS nghe GV nhận xét về việc quan sát, trả lời các câu hỏi.

Qua việc thực hiện các hoạt động quan sát, trả lời câu hỏi, HS chỉ ra được sự “tương đồng” (chẳng hạn như cùng là bể cá), chỉ ra sự khác biệt (bể có 1 con cá, bể có hai con cá, ..., bể không có con cá nào) ..., có thể với sự gợi ý, hỗ trợ của GV, HS “bước đầu thực hiện được các thao tác tư duy (ở mức độ đơn giản), đặc biệt biết quan sát, tìm kiếm sự tương đồng và khác biệt trong những tình huống quen thuộc và mô tả được kết quả của việc quan sát”, từ đó có thể hình thành, phát triển năng lực tư duy và lập luận toán học.

3. Kết luận

Như vậy, qua những phân tích ở trên, để thực hiện “chuẩn đầu ra” Chương trình GDPT 2018 cấp TH cần đặc biệt quan tâm tới việc tổ chức dạy học môn học, hoạt động giáo dục hình thành và phát triển từng thành tố của các năng lực cốt lõi cùng như các phẩm chất chủ yếu nêu trong Chương trình GDPT 2018. Với nội dung dạy học mỗi môn học, hoạt động giáo dục, cần xác định các cơ hội góp phần hình thành và phát triển từng thành tố của các năng lực cốt lõi cũng như các phẩm chất chủ yếu mà HS có thể đạt được. Để có thể thực hiện “chuẩn đầu ra” Chương trình GDPT 2018 cấp TH đạt hiệu quả hơn, trước hết cần “cụ thể hóa” YCCĐ của từng thành tố của các năng lực cốt lõi và các phẩm chất chủ yếu theo Chương trình GDPT 2018 cấp TH thành các YCCĐ với từng khối lớp hoặc nhóm khối lớp giúp GV có thể đánh giá kết quả giáo dục trong dạy học môn học, hoạt động giáo dục. Việc “cụ thể hóa” các YCCĐ hay biểu hiện cụ thể của các YCCĐ của từng thành tố của các năng lực cốt lõi và phẩm chất chủ yếu cần thể hiện rõ sự phát triển, sự hiểu biết hay thành thạo của HS qua từng khối lớp hoặc nhóm khối lớp nhằm chỉ rõ tiến trình phát triển từ khối lớp này đến khối lớp kia. Sau đó cần tiếp tục hướng dẫn, hỗ trợ GV, CBQL giáo dục TH chỉ đạo, tổ chức dạy học các môn học, hoạt động giáo dục tạo cơ hội cho HS có thể phát triển một hay một số thành tố của năng lực cốt lõi và phẩm chất (phù hợp với tâm - sinh lí HS từng khối lớp), thực hiện chương trình môn học, hoạt động giáo dục trong Chương trình GDPT 2018 cấp TH đạt hiệu quả, đảm bảo “chuẩn đầu ra” Chương trình GDPT 2018 cấp TH. Việc chỉ đạo tổ chức thực hiện “chuẩn đầu ra” Chương trình GDPT 2018 cấp TH đạt hiệu quả giúp cho việc chỉ đạo thực hiện Chương trình GDPT 2018 đạt hiệu quả hơn, giúp HS phát triển năng lực, phẩm chất, góp phần nâng cao chất lượng giáo dục TH và thực hiện thành công Nghị quyết số 29-NQ/TW của Ban Chấp hành Trung ương về đổi mới căn bản, toàn diện GD-ĐT.

Tài liệu tham khảo

- Ban Chấp hành Trung ương (2013). *Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 04/11/2013 về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế.*
- Bộ GD-ĐT (2018). *Chương trình giáo dục phổ thông - Chương trình tổng thể* (ban hành kèm theo Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26/12/2018 của Bộ trưởng Bộ GD-ĐT).
- Bộ GD-ĐT (2020a). *Công văn số 1315/BGDĐT-GDTH ngày 16/4/2020 hướng dẫn sinh hoạt chuyên môn thực hiện Chương trình giáo dục phổ thông cấp tiểu học.*
- Bộ GD-ĐT (2020b). *Thông tư số 27/2020/TT-BGDĐT ngày 04/9/2020 quy định đánh giá học sinh tiểu học.*
- Bộ GD-ĐT (2021). *Công văn số 2345/BGDĐT-GDTH ngày 07/6/2021 hướng dẫn xây dựng kế hoạch giáo dục nhà trường cấp tiểu học.*
- Hà Huy Khoái (tổng chủ biên), Lê Anh Vinh (chủ biên), Nguyễn Áng, Vũ Văn Dương, Nguyễn Minh Hải, Bùi Bá Mạnh (2020). *Toán 1* (bộ Kết nối tri thức với cuộc sống). NXB Giáo dục Việt Nam.
- Quốc hội (2019). *Luật Giáo dục*. Luật số 43/2019/QH14, ban hành ngày 14/6/2019.